

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МОРЕХІДНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ІМ. О.І. МАРИНЕСКА
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ОДЕСЬКА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказом начальника ВСП «МФК
ім. О.І. Маринеска НУ «ОМА»
від 02.01.2025р. № 3

**ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 27 -ОП ПІД ЧАС
РОБІТ НА ДЕРЕВООБРОБНИХ ТОКАРНИХ ВЕРСТАТАХ**

1. Загальні вимоги безпеки

1.1. Ця інструкція встановлює обов'язкові загальні вимоги безпеки для працівників столярів навчально-виробничих майстерень ВСП «МФК ім. О.І. Маринеска Національного університету «Одеська морська академія» (далі - коледж), які у своїй трудовій діяльності працюють на деревообробних токарних верстатах (далі - токарні верстати).

Токарні деревообробні верстати повинні мати:

- блокувальний пристрій – для унеможливлення ввімкнення верстата у разі застопеного для заміни планшайби шпинделя;
- надійне закріплення підручника – для унеможливлення самочинного зміщення його під час роботи;
- пристосування для піднімання, установлення та знімання оброблювальних великогабаритних заготовок;
- переставні люнети – для обробки деталей завдовжки понад 800 мм;
- спеціальні колодки – для шліфування виточених деталей;
- пилоприймачі та шарнірно-пересувні екрани, установлені в зоні обробки. Екрани повинні виготовлятися з прозорого удароміцного матеріалу.

1.2. На верстатах, обладнаних лобовими пристроями, під час виконання робіт у центрах (у разі знятої планшайби) шпиндель повинен обгороджуватися.

1.3. На токарних верстатах для обробки деревини окружна швидкість під час обточування деталей не повинна перевищувати:

- 15 м/с – для суцільних деталей;
- 10 м/с – для склеєних деталей.

1.4. Під час роботи склеєних деталей на токарних верстатах необхідно застосовувати тверді металеві опорні пластини для попередньої гребінки та заднього центра.

1.5. Конструкція верстатів та обладнання майстерні повинна відповідати вимогам ГОСТ 12.2.003 та ГОСТ 12.2.007.0 та вимогам ГОСТ 12.2.026.0 засоби захисту виробничого обладнання повинні відповідати вимогам ГОСТ 12.2.062.

1.6. На кожному верстаті необхідно зазначити його інвентарний номер. Біля верстата або групи верстатів необхідно вивісити список працівників, які мають право виконувати роботу на ньому або на них, а також табличку із зазначенням посадової особи зі складу спеціалістів, яка відповідає за утриманням у справному

стані верстатного обладнання на ділянці та за його безпечну експлуатацію. На робочому місці біля верстата необхідно вивісити інструкції з охорони праці, в якій повинні зазначатись вимоги щодо безпечного виконання робіт.

1.7. Струмоведачі частини обладнання повинні бути: або ізольовані, або обгороджені, або розміщені у місцях, недоступних для дотику до них. Металеві частини обладнання, які мажуть внаслідок пошкодження ізоляції потрапити під напругу, необхідно заземлити (занулити) відповідно до вимог «Правил улаштування електроустановок».

1.8. Застосування рубильників відкритого типу або рубильників з прорізю у кожухах для рукоятки або ножів не допускається.

1.9. Верстати та обладнання необхідно забезпечити пристроями (екранами) – для запобігання небезпеки травмування верстатника і тих, хто перебуває поблизу верстата, стружкою, що відлітає. У разі неможливості, згідно з технічними умовами, застосування захисних пристроїв під час виконання робіт необхідно користуватися захисними окулярами або щитками.

1.10. Захисні пристрої не повинні обмежувати технологічні можливості верстата і викликати незручності під час виконання роботи, прибирання, налагоджування.

1.11. До самостійної роботи на токарному деревообробному верстаті допускаються особи не молодше 18 років, які пройшли медичний огляд, інструктаж з охорони праці, стажування і мають посвідчення для роботи на деревообробних верстатах.

1.12. Працівники зобов'язані додержуватися правил внутрішнього трудового розпорядку та не порушувати виробничу дисципліну.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Перевірити наявність і справність огорожувальних та захисних пристроїв, засобів індивідуального захисту, привести їх в порядок. Одягнути спецодяг, застебнути на всі гудзики, волосся заправити під головний убір. Спецодяг та взуття повинні бути чистими, не затримувати рухів, відповідати розміру.

2.2. Перевірити стан робочого місця. Якщо воно неприбране чи захаращено, прийняти міри по його очищенні, впевнитися у вільному доступі до пускових засобів; в наявності вільних проходів і проїздів; справності підлоги, підставок під ноги, справності візків і інших транспортних засобів, необхідних при роботі.

2.3. Оглянути верстат, впевнитися в повній його справності; в наявності і справності заземлюючих пристроїв.

2.4. Перевірити надійність кріплення і стан різального інструменту. Використання різального інструменту з тріщинами, вищербленнями не допускається.

2.5. Впевнитися, що матеріали (заготівки, напівфабрикати) на складувальних місцях складені стійко на висоту не більше 1,3 м, не можуть впасти і зручно для зняття деталей з верхнього ряду штабеля.

2.6. Впевнитися в достатньому освітленні робочого місця (освітлення повинно бути рівномірним, оброблювані деталі, заготовки і різальний інструмент повинні бути чітко виражені).

2.7. При виявлених порушеннях доповісти майстрові. Приступати до роботи можна тільки після ліквідації порушень.

3. Вимоги безпеки під час роботи

3.1. Не дозволяється працювати на несправних верстатах та обладнанні, а також на верстатах з несправними або незакріпленими засобами захисту. При несправності верстата зупинити його і повідомити майстра.

3.2. Верстат повинен вимикатися ввідним вимикачем ручної дії, який повинен розміщуватися у безпечному та зручному для обслуговування місці – для можливості здійснювати вимкнення верстата з мережі живлення у таких випадках: у разі припинення подавання електроенергії, під час перерви в роботі або в аварійній ситуації, яка може призвести до травмування працівників, пошкодження обладнання, псування оброблюваної заготовки; у разі закріплювання або установлювання на верстат оброблюваної деталі та знімання її, а також у разі прибирання тирси та стружки.

3.3. Оброблювані на верстатах заготовки або деталі необхідно міцно та надійно закріплювати.

3.4. Робоче місце утримувати в чистоті і не захаращувати. На робочих місцях необхідно передбачати площу для установлення на ній стелажів, тари, столів та інших пристроїв для розміщення оснастки, матеріалів, заготовок, напівфабрикатів, готових деталей та відходів виробництва; верстатник повинен перебувати на дерев'яному ґратчастому настилі з відстанню між планками не більше 30 мм.

3.5. У разі обробки деревини вологістю до 20 відсотків для видалення тирси, стружок та пилу необхідно застосовувати пневмотранспортні установки; у разі відсутності такої установки під час виконання робіт на верстатах необхідно застосовувати захисні окуляри.

3.6. У разі обробки матеріалу з тріщинами, сучками та косошарістю швидкість подавання заготовок необхідно знижувати не менше ніж на 50 відсотків зазначеної у технологічній карті процесу виготовлення.

3.7. Не складувати сторонні предмети, деталі і заготовки на огороження і окремі частини обладнання.

3.8. Не передавати свою роботу на верстаті іншим працівникам, які не мають права працювати на цьому обладнанні.

4. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

4.1. Виключити обладнання.

4.2. При виявленні пожежі чи загорання негайно доповісти в пожежну охорону, стати до її ліквідації наявними засобами пожежегасіння (вогнегасник, пісок тощо).

4.3. Вивісити табличку про несправність обладнання і доповісти керівникові цеху.

4.4. Не приступати до роботи на обладнанні до повної ліквідації несправностей.

4.5. При отриманні травми, отруєнні і захворюванні негайно повідомити майстра, керівника робіт, які невідкладно організують першу долікарську допомогу і направлять потерпілого в медпункт.

5. Вимоги безпеки після закінчення роботи

5.1. Виключити обладнання. Дочекатися повної його зупинки. Привести в порядок робоче місце: прибрати інструмент, пристрої; почистити верстат від бруду і пилу; витерти і змастити рухомі частини верстата; скласти готові деталі та матеріали, що залишилися.

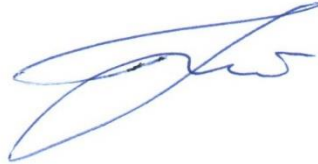
5.2. Прибирання відходів (тирси, стружки, пилу) з поверхні обладнання та спецодягу провести щіткою чи за допомогою пневмотранспортного пристрою. Не допустима обдування одяжі та верстата стисненим повітрям.

5.3. Вимити обличчя, руки водою з милом.

5.4. Про всі виявлені недоліки в роботі обладнання доповісти майстрові.

Інструкцію розробив:

Інженер з охорони праці

A handwritten signature in blue ink, consisting of stylized, overlapping loops and lines, representing the name Oleksandr Gryshchenko.

Олександр Гріщенко